Türklər, yəhudilər və unudulmayanlar

ynet news.com | opinion דעות

Nahum Barnea • Sever Plocker • Ariana Melamed • Eitan Haber • Dr. Yaron Friedman • Yoaz Hendel • Smadar Perry • Shimon Shiffer • Sima Kadmon • Ronen Bergman • Yaron London • Guy Bechor • Ron Ben-Yishai

Turkey's unforgettable Jewish history

Op-ed: Israel and Turkey have enjoyed mutual love and cooperation on an unprecedented level, writes Muslim author Adnan Oktar.

Adnan Oktar
Published: 03.11.14, 13:01 / Israel Opinion

Recommend 151 Tweet 1,248 g+1 8

When they set off that dark night at the close of the fifteenth century, none of them knew that their journey would make history. They only wanted to be able to practice their religion freely, name their children in the way they wanted, and pass their traditions on to their children. Yet, they were no longer wanted in the lands where they lived and worked for decades.

- **Follow Ynetnews on Facebook and Twitter**

The journey scattered them around the world. Some went west to North Africa, some to Portugal, some to Holland, Great Britain and even Scandinavia. But not even this escape brought the hoped-for relief. Those who went to Portugal had to face bigger problems just five years later, while those who went to North Africa suffered heavy death tolls due to the unforgiving climate.

When they first heard that there was a country willing to take them without denying them their identity or faith, it seemed brighter days could be just ahead. Yet the country was so far away: If they set out alone, they could meet the same end as those who chose North Africa. But they never had to face that dilemma, for the ships were already waiting in port. Those ships, belonging to the Ottoman fleet, set off back to

Great Escape

Jews flee Turkey over anti-Semitism / Tali Farkash

Negative atmosphere, fear for personal safety prompt many young Turkish Jews to emigrate, mainly to US and European countries – but also to Israel. 'The Muslims don't distinguish between Israel and local Jews. As far as they are concerned, if you're Jewish you're not a Turk,' one of emigrants says.

Full story

News
Mideast
World
Opinion
Jewish
Money

Proud Turkey

Synagogue in Istanbul. 'There is no change in love or friendship Turkish people feel towards

Yola düşdükləri gecənin tarixdə iz qoyacağını ağıllarına belə gətirmirdilər. Onların tək məqsədi dinlərini azad yaşamaq, uşaqlarına istədikləri adı vermək, ata-babalarından öyrəndikləri adət-ənənələri nəvələrinə çatdırmaq idi. Lakin uzun illər xidmət etdikləri və vətən kimi seçib yaşadıqları bu torpaqlar artıq onları qəbul etmirdi.

Həmin gecəki köçlə dünyanın hər tərəfinə səpələndilər. İki yüz min insanın bir qismi Şimali Afrikaya, Məğribə doğru üz tutdu. Bəziləri Portuqaliyaya, bəziləri isə Hollandiya və İngiltərəyə, hətta Skandinaviyaya köç etdilər. Lakin umduqları azadlığı əldə edə bilmədilər. Portuqaliyaya gedənlər 5 il sonra daha böyük əzablara mübtəla oldular. Şimali Afrikaya üz tutanların əksəriyyəti isə çöllərdə vəhşi heyvanların hücumları, çətin iqlim şəraiti nəticəsində can verdi. Bu xəbəri eşitdikləri vaxt daha gözəl həyata qovuşacaqlarını güman etmişdilər. Onlara qucaq açan, dillərinə, dinlərinə, adət-ənənələrinə heç bir müdaxilə etmədən ölkəsində yaşamaq hüququ bəxş edən bir dövlət vardı. Ancaq uzaq idi. Özbaşına hərəkət etsəydilər aqibətləri Afrikaya köç edənlərlə eyni ola bilərdi. Ancaq belə olmadı, limanda gəmilər onları gözləyirdi. Kamal Rəisin başçılıq etdiyi Osmanlı donanmasına aid gəmilər zülmdən qaçan bu insanları da götürərək türk torpaqlarına doğru yelkən açdı.

Bir tərəfdə pullarını, mallarını əllərindən alaraq ölkəsindən qovan Araqon kralı II Ferdinand, digər tərəfdə isə bu biçarə insanlara qucaq açan Sultan II Bəyazid vardı. Sultan

II Bəyazid fərman verərək Osmanlı torpaqlarına köçən yəhudilərin rahat yaşaması üçün tədbirlər gördü.

Yəhudi immiqrantlar başda İstanbul, Ədirnə və Selamik olmaqla İzmir, Manisa, Bursa, Gelibolu, Amasya, Patros, Korfu, Larissa və Monastırda yerləşdirildilər. Bununla yəhudilər türk tarixində özlərinə məxsus yer tutdular.

Osmanlı dövləti bu səmimi və bacarıqlı insanları mehribanlıqla qarşıladı, hakimiyyətin ən yüksək vəzifələrini onlara tapşırdı. Padşahlar yəhudilərə o qədər güvənirdilər ki, canlarını belə onlara təslim edirdilər. Moşe Hamon adlı yəhudi II Bəyazidin və Yavuz Sultan Səlimin şəxsi həkimi idi. Nəvəsi Moşe Hamon isə dövrünün ən qüdrətli hökmdarı Qanuni Sultan Süleymanın şəxsi həkimi olmuşdur.

Yəhudilər də onlara etimad edən, canlarını, mühüm vəzifələri tapşıran Osmanlı padşahlarına tarix boyu sədaqətlərini göstərmiş və xarici siyasətlərində də daima ölkə maraqlarını güdən fəaliyyət nümayiş etdirmişlər.

Don Jozef Nasi, Salomon Ben Naton Eskenazi, Salomon Aben Yaeş, Ester Kira, David Passi, Şlomo Alkabes, Jozef Ben Efraim Koro, Yaakov Berav kimi yəhudilər İstanbulda ilk mətbəəni qurmaqla Osmanlı tarixinə adlarını yazdırdılar.

Tarix boyu müsəlman dövləti olan Osmanlı imperiyasındakı yəhudilər Avropa dövlətlərindəki yəhudilərlə sülh, əmin-amanlıq və dostluq içində yaşamışlar. Eyni zamanda türk torpaqlarında yaşayan yəhudilər Osmanlı imperiyasının maraqlarını qoruyub saxlamışlar.

Osmanlının tənəzzülü və Türkiyə Cümhuriyyətinin qurulması türklərin yəhudilərə münasibətini dəyişmədi. Müasir Türkiyənin memarı Mustafa Kamal Atatürk nasist Almaniyasının məşhur yəhudi alimlərinin Türkiyəyə gəlmələrinə və elmi fəaliyyətlərini türk universitetlərində davam etdirmələrinə izin vermişdi.

İkinci Dünya Müharibəsi dövründə Paris səfiri Behiç Erkin, Paris baş konsulu Cevdet Dülger, Paris konsul müavini Namik Kamal Yolqa, Marsilya konsulu Necdet Kent kimi türk diplomatlar yəhudilər üçün mühüm şəxsiyyətlər olmuşlar. Bu insanlar nasist işğalı altında olan ölkələrdə türk əsilli yəhudiləri faşizm qəddarlığından xilas edə bilmişlər. Təkcə türk əsillilərlə kifayətlənməmiş, fəaliyyət göstərdikləri ölkələrin qanunvericiliyini pozaraq başqa millətlərdən olan yəhudiləri də faşizm zülmündən xilas etməyə müvəffəq olmuşlar. 1990-cı il 26 iyun tarixində Qüdsdəki Soyqırım (Holocaust) institutu və muzeyi Yad Vashem tərəfindən təşkil edilən təntənəli mərasimdə türk diplomat Selahattin Ülkümen “Beynəlxalq Dürüst” (Righteous Gentile = Hassid Umot ha-Olam) ünvanı ilə təltif edilmişdir.

Hazırda Türkiyə torpaqlarında yaşayan yəhudilərin sayı keçmişə nəzərən çox azdır. Ancaq türk millətinin bu dəyərli insanlara sevgisi və hörməti əsla azalmamışdır.

Bu gün Türkiyə-İsrail münasibətləri sürətlə inkişaf edir və hər iki dövlət aralarındakı kiçik problemlərin həlli üçün ciddi səy göstərirlər. Xatırladaq ki, tarix boyu Türkiyə və İsrail dövlətləri dostluq, həmrəylik münasibətlərinə ən gözəl nümunə olmuşlar. Eyni zamanda Türkiyə və İsrail bölgənin iki güclü dövləti və real müttəfiqidir. Türkiyə hökuməti İsrail xalqına qarşı səhv addım atmaz. Türklərlə yəhudilərin dostluğu, 1492-ci ildə olduğu kimi, çətin gün dostluğudur və kənar müdaxilələr bu dostluğu zədələyə bilməz.

Adnan Oktarın YNet News'da yayımlanan məqaləsi:

http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4497490,00.html

https://www.harunyahya.info/az/meqaleler/turkler-yehudiler-ve-unudulmayanlar